

JELENTÉS

a Hontmegye Magyarád helységében talált csontok összehasonlító boncztni vizsgálatáról.

A magy. tud. Akademia archaeologiai bizottsága nevében f. é. május 7-ről 45. szám alatt kelt levél érkezett a bizottság előadója s szerkesztőjétől Dr. Rómer Flóris urtól a magy. kir. egyetem állattani, — állatboncztni, s gyűjtemény-tár igazgatóságához, melyben felkértek egy Magyaradról (Hontmegye) Bolemann Edelvári gyógyszerész ur által, — ki már a pozsonyi régészeti kiállítás alkalmával igen érdekes darabokat állított ki — kapott küldeményt, mely az ugynevezett konyhahulladékok ősi maradványát tartalmazza, átvizsgálni s meghatározni. Az igazgatóság annál is inkább sietett a szives fölhívásnak engedni, miután az arch. bizottság t. előadója nyilatkozata szerint, annak vizsgálódása nem csak hazánkra, hanem a művelt Európára is szerfelett becses.

E konyhahulladékok ennek folytán megvizsgáltván, a következő 10 emlős állat maradványait tartalmazzák; jelesen: *Ursus arctos*, *Canis familiaris*, *Sus scrofa*, *Palaeotherium minus*, *Cervus elaphus*, *Cervus capreolus*, *Capra hircus*, *Bos taurus*, *Bos bubalus* s *Equus caballus*.

Ezek 4 rendhez, ugyanis:

Húsevő ragadozók (*Carnivora*) — Többsülküek (*Multungula*) — Kétsülküek — (*Bisulca*) és Patásokhoz (*Solidungula*) tartoznak.

A húsevő ragadozók rendéből 2 család maradványa, tudniillik: *Ursina* s *Canina* van jelen, az *Ursus arctos* s *Canis familiaris* által.

A többsülküek v. vastagbőrűek közül 2 család van képviselve a *Sus scrofa* s a fossil *Palaeotherium minus* által.

A kétsülküek szinte 2 családja van jelen, ugyanis: *Cervina* s *Cavicornia*; az elébbi *Cervus elaphus* s *Cervus capreolus* által, az utóbbi a *Capra hircus*, *Bos taurus*, *Bos bubalus* által.

A patások rendéből végre 1 faj, az *Equus caballus*, maradványa van képviselve.

Egyes állatok csontmaradványainak jegyzéke:

Ursus arctos:

Koponyája (*Cranium*) alsó álkapocs nélkül; a nyakszirt, járomcsontok, a szemfogak s néhány zápfogon kívül erős, ép állapotban van. 1 darab.

Canis familiaris:

Koponyája (Cranium) 1 darab; a nyakszirt és orresontok sérülését elvonva — ép; az állsont egy szagató fogat tartalmaz. Szinte alsó állkapocs nélküli.

Sus scrofa:

Alsó állkapcsa (Maxilla infer:) 1 darab, kis töredék 3 ép zápfoggal.

Tört agyara 1 darab.

Palaeotherium minus:?

Alsó állkapcsa (Max. inf.) 3 darab, 1 nagyobb és 2 kisebb töredék. Sipesontjai (Tibiae) 3 darab, valamennyi a felső rész töredékei.

Cervus elaphus:

Agancsai 14 darab, többnyire töredékek, a kevésbé sérültek közül 2 oszlott agancsokkal, s egy agancság.

Homlokesontja (os frontis) 1 darab kis töredék.

Alsó állkapcsai (Max. infer.) 7 darab, 2 meglehetősen ép, de metsző fogak nélkül, a többi töredék s ezek közül 2 zápfogakkal.

Második nyakesigolyái 2 darab, kis töredékek.

(Epistrophei)

Egyes nyakesigolyái 5 darab töredék.

(Vertebrae colli)

Egyes hátesigolyái 7 darab töredék, 2 közülök csupán nyulványok.

(Vert. dorsi)

Egyes keresztcsigolyái 3 darab, egy ép, kettő töredék.

(Vertebrae sacrales)

Bordái (Costae) 11 darab töredék.

Csipesontjai (Ossa ilei) 11 darab töredék.

Ülesontja. (Os ischii) 1 darab töredék.

Jobboldali hónlapja (scapula) 1 darab, a lap felső részének áttörésén kívül — egész.

Hónlap töredékei 6 darab, kis töredékek

Fülkarcsontjai (Ossa humeri) 4 darab töredék, mindannyi a felső vége.

Orsócsontjai (Radii) 3 darab töredék, mind a felső végéből.

Singesontjai (Ulnae) 2 darab, melyek közül 1 ép s 1 töredék a felső végéből.

Lábközepei (Metacarpi) 9 darab, 1 egész s 8 töredék, 1 a felső — 7 az alsó végekből.

Czombkonceza (Os femoris) 1 darab töredék a felső végéből.

Sipesontjai (Tibiae) 7 darab töredék, 1 a felső a többi az alsó vége.

Csontvég (Epiphysis Tibiae) 1 darab töredék.

Szőkesontjai (Astragali) 2 darab, mindkettő ép s egész.

Sarkcsontjai (Calcanei) 3 darab, valamennyi egész.
 Lábközepei (Metatarsi) 5 darab töredék, valamennyi a lábközepek felső vége.

Cervus capreolus:

Nyakszirtesontja (Os occipitis) 1 darab töredék.
 Szárkapesai (Fibulae) 3 darab kis töredék.

Capra hircus:

Szarvai 2 darab töredék.

Bos taurus:

Bordái (Costae) 7 darab töredék.
 Szarva 1 darab töredék.
 Zápfoga (dens molaris) 1 darab, egész.
 Második ujjpercze 1 darab, egész.
 (Phalanx secunda.)

Bos bubalus (juvenis):

Szarva 1 darab töredék.

Equus caballus:

Zápfoga (dens molaris) 1 darab ép s egész.

Dr. Margó Tivadar bölcsészkar-i dékán s állattani tr. igazgató ur vezetése mellett
 — meghatározta s jegyzette

Pesten, 1866. aug. 2-án.

Báthory Nándor.